

มาร์กซิสม์และทฤษฎีวิพากษ์: การครอบงำ การผลิตซ้ำ และการปลุกจิตสำนึกทางชนชั้นในมิติทางอำนาจนำ

ดร.เจษฎาพัญ์ ทองศรีนุช¹

บทคัดย่อ

บทความปริทรรศน์ฉบับนี้ต้องการทบทวน ศึกษา และอธิบาย ประเด็นถกเถียงสำคัญของสำนักมาร์กซิสต์และทฤษฎีวิพากษ์ ภายใต้ขอบเขต การครอบงำ การผลิตซ้ำ และการปลุกจิตสำนึกทางชนชั้นในมิติทางอำนาจนำ โดยวิธีการศึกษาวิจัยเชิงเอกสารจากบทความทั้ง 5 ของนักวิชาการได้แก่ ฮอร์กไฮเมอร์ อัลธูซเซอร์ ลาเคลลาและมูฟ และเบนจามิน ซึ่งทำให้เห็นถึงความแตกต่างระหว่างแนวคิดมาร์กซิสม์ดั้งเดิมและทฤษฎีวิพากษ์ที่วิพากษ์ต่อมิติ สังคมโดยมองมนุษย์ในทางกลับกันว่าเป็นผู้กระทำ ผู้วิพากษ์ สามารถกำหนด ตัวเองและแนวทางในชีวิตของตัวเองได้ และแสดงให้เห็นถึงอำนาจนำต่อการ ครอบงำและการผลิตซ้ำรูปแบบต่าง ๆ ในมิติทางสังคมทั้งการทำให้เป็น ธรรมชาติของระบบทุนนิยม อุดมการณ์ซึ่งมีผลิตซ้ำผ่านกลไกอุดมการณ์ของ รัฐ วาทกรรมโดยผู้อำนาจนำ และเทคโนโลยีเป็นอำนาจนำที่ยังสามารถใช้ ตอบโต้การครอบงำและย้อนรอยการผลิตซ้ำเพื่อปลุกจิตสำนึกมวลชนให้ ตระหนักถึงการกดขี่ ตกเป็นเบี้ยล่าง เอารัดเอาเปรียบของชนชั้นแรงงานได้

คำสำคัญ: มาร์กซิสม์/ ทฤษฎีวิพากษ์/ การครอบงำ/ การผลิตซ้ำ/
จิตสำนึกทางชนชั้น/ อำนาจนำ

¹ นักวิชาการอิสระ, อีเมล: jesadapan.thongsrinuch@hotmail.com

**MARXISM AND CRITICAL THEORY: DOMINATION,
REPRODUCTION, AND ENCOURAGE CLASS
CONSCIOUSNESS IN DIMENSIONS
OF HEGEMONY**

Dr.Jesadapan Thongsrinuch¹

ABSTRACT

The propose of this review article is to review study and explain main arguments of Marxism and Critical theory under the scope of domination reproduction and encourage class consciousness in dimensions of hegemony by documentary research through 5 articles belong to scholars namely Horkheimer, Althusser, Laclau and Mouffe, and Benjamin. It shows differences in ways of thinking between Marxism and Critical theory which proposes the concept of human is active and critic character, and the idea of self- determination. Moreover, it demonstrates domination and reproduction in social dimensions of hegemony include: naturalization by capitalism, ideology which is reproduced by ideological state apparatus, discourse by hegemonic actor, and technology which it is not only a hegemony but also can counter

¹ Independent Scholar, E-mail: jesadapan.thongsrinuch@hotmail.com

วารสารด้านการบริหารรัฐกิจและการเมือง
ปีที่ 6 ฉบับที่ 2 (2560)

back and retrace reproduction to encourage class consciousness of proletariat from abuse, disadvantage, and exploitation.

KEYWORDS: Marxism/ Critical Theory/ Domination/ Reproduction/
Class Consciousness/ Hegemony

บทนำ

อะไรคือการครอบงำ? มนุษย์สามารถดำรงอยู่ภายใต้ความเสรีโดยปราศจากการครอบงำได้หรือไม่? ผู้คนทั่วไปมักเข้าใจว่าการที่ตนอยู่ในระบอบการปกครองแบบเสรีนิยมประชาธิปไตยเป็นการดำรงอยู่โดยปราศจากการครอบงำ ทว่ามนุษย์ไม่สามารถหลีกเลี่ยงได้ ที่จริงแล้วมนุษย์ถูกครอบงำและถูกผลิตซ้ำด้วยอำนาจทางสังคมในมิติต่าง ๆ เช่น ระบบทุนนิยมอุตสาหกรรม วาทกรรมอย่างไม่รู้ตัว เพราะการทำงานของมันทำได้อย่างแนบเนียน กลมกลืนเป็นเนื้อเดียวกัน ทำให้ดูเหมือนเป็นธรรมชาติ จนไม่เกิดความตระหนักใคร่รู้ในการตั้งคำถามต่อสิ่งที่ครอบงำ แต่กลับจำนนพร้อมรับกับสถานะและโครงสร้างที่ครอบเอาไว้อย่างยินยอมด้วยตัวของเราเอง พร้อมกับการที่กระบวนการเหล่านี้ถูกผลิตซ้ำแล้วซ้ำเล่า ดังนั้นบทความปริทรรศน์นี้จึงต้องการแสดงให้เห็นถึงความสำคัญของการครอบงำและผลิตซ้ำในมิติทางสังคมผ่านอำนาจในลักษณะต่าง ๆ ที่ทำงานได้อย่างแนบเนียนและรู้สึกลึกลับซุ่มซ่อน พร้อมยกตัวอย่างเพื่อให้เห็นภาพรวมทั้งแนวทางในการปลูกจิตสำนึกทางชนชั้นและตอบโต้กระบวนการเหล่านั้นจากการทบทวน ศึกษา และอธิบายประเด็นถกเถียงสำคัญด้วยวิธีการศึกษาวิจัยเชิงเอกสารผ่านบทความของนักวิชาการในสำนักมาร์กซิสม์และทฤษฎีวิพากษ์ทั้ง 5 บทความ ได้แก่ “Traditional and Critical Theory” ของฮอว์กไฮเมอร์ “Ideology and Ideological State Apparatus” ของอัลตุสเซร์ “Hegemony and Socialist Strategy” ของลาเคลาและมูฟ “The Author as Producer” และ “The Work of Art in an Age of Mechanical Reproduction” ของเบนจามิน

การครอบงำทางชนชั้นในมิติทางสังคม

มาร์กซิสม์ดั้งเดิม (Classical/ Orthodox Marxism) ให้ความสำคัญกับหลักเศรษฐกิจกำหนด (Economic Determinism) ความสัมพันธ์ทางการผลิตทางด้านเศรษฐกิจมีมติเดียว แต่สำนักมาร์กซิสต์หลังจากนั้นมีการวิพากษ์ในมิติอื่นด้วยอย่าง ฮอร์กไฮเมอร์ (Horkheimer, 1972) ได้ชี้ให้เห็นความแตกต่างระหว่างทฤษฎีสังคมแบบดั้งเดิม (Traditional Theory) และทฤษฎีวิพากษ์ (Critical Theory) มองว่าสังคมแบบดั้งเดิมยังไม่ได้วิพากษ์ในมิติทางสังคมทำให้มองไม่เห็นถึงสภาพสังคม ความสัมพันธ์ในระบบการทำงาน กระบวนการของชีวิตที่แท้จริงและได้เสนอทฤษฎีวิพากษ์ขึ้นมาแทน ทฤษฎีสังคมแบบดั้งเดิมนั้นเป็นวิธีคิดแบบวิทยาศาสตร์ธรรมชาติแบบอภิปรัชญา (Metaphysics) แบบปฏิฐานนิยม (Positivism) การแยกจิตวิสัยออกจากวัตถุวิสัย การค้นหาความเป็นสากล (Universal Concept) การใช้แบบจำลองทางคณิตศาสตร์ โดยมีเป้าหมายการเป็นสังคมที่มีเอกภาพ (Unity) มีความกลมเกลียวกลมกลืน (Harmony) ปราศจากความขัดแย้ง เป็นสังคมอุดมคติ (Idealism) หรือ Utopia ซึ่งฮอร์กไฮเมอร์มองว่าเป็นการลดทอนความจริง ลดทอนความเป็นมนุษย์ลงเหลือแค่ตัวแปรหนึ่งของการทดลอง ทุกสิ่งถูกลดทอนทำให้เป็นปัจจัยเชิงทฤษฎี ทำให้เป็นวัตถุและคงที่ ไม่ได้ให้ความสนใจกับบริบททางสังคม ความเป็นประวัติศาสตร์ ดังนั้นจึงไม่สามารถช่วยอธิบายปรากฏการณ์ทางสังคม ความจริงที่เกิดขึ้น รวมถึงความสัมพันธ์ของมนุษย์ได้ ยิ่งไปกว่านั้นยังไม่มีความเป็นกลางอย่างที่กล่าวอ้างเพราะสิ่งที่นักทฤษฎีกล่าวหาว่าผ่านการทดลองและได้รับการยอมรับแล้ว ท้ายที่สุดสำนักคิดทั้งหลายก็เป็นเพียงผลผลิตจากสังคมวัฒนธรรมที่สะท้อนความคิด

ความมีตัวตนของนักทฤษฎี เป็นผลผลิตของความสัมพันธ์เชิงอำนาจที่ไม่เท่าเทียมและมีการแบ่งชนชั้นทางสังคม

นอกจากนี้ฮอร์กไฮเมอร์ยังวิพากษ์ทฤษฎีสังคมแบบดั้งเดิมว่าเป็นการทำให้การแบ่งงานกันทำ (Division of Labor) นั้นคงดำเนินต่อไปเป็นการสร้างความชอบธรรมให้กับหน้าที่ของระบบทุนนิยม แปลงมนุษย์ให้เป็นวัตถุประเภทหนึ่งเป็นส่วนหนึ่งของการผลิต ด้วยการครอบงำที่แบบเนียนยึดกุมความเป็นธรรมชาติแล้วเปลี่ยนให้สิ่งที่ไม่เป็นธรรมชาติ “ให้ดูเหมือนเป็นธรรมชาติ” จนไม่เกิดการตระหนักใคร่รู้ในคำถามต่อสิ่งที่ครอบงำไม่ตระหนักถึงความทุกข์ทรมาน ความไม่ยุติธรรมจากการถูกเอารัดเอาเปรียบ เป็นจิตสำนึกที่ผิดพลาด (False Consciousness) กล่าวคือ ไม่มีหลักประกันว่าชนชั้นกรรมาชีพจะมีจิตสำนึกทางชนชั้นและจะนำไปสู่การปฏิวัติของชนชั้นกรรมาชีพ (Horkheimer, 1972, p.213) จิตสำนึกทางชนชั้นนี้จะถูกป้องกันไม่ให้เกิดเป็นพลังทางสังคมทำให้เกิดการดำรงรักษาและสืบทอดความสัมพันธ์รูปแบบนี้ต่อไป ดังนั้นต้องมีการวิพากษ์มิติสังคม สังคมที่มีโครงสร้างของการข่มเหงรังแก (abuse) ครอบงำกิจกรรมวิถีชีวิตของมนุษย์ไว้

ฮอร์กไฮเมอร์จึงได้เสนอทฤษฎีวิพากษ์เพื่อวิพากษ์มิติด้านสังคมให้เห็นถึงความสัมพันธ์ในระบบการทำงานจริง (Real Work Process) กระบวนการของชีวิต (Life Process) มนุษย์ในชีวิตจริง ในสถานการณ์ความจริง เชื่อว่ากิจกรรมของมนุษย์ถูกสร้างมาจากสังคมในปัจจุบันให้ความสำคัญกับมิติทางประวัติศาสตร์ (Historicity) วัตถุนิยมประวัติศาสตร์ (Historical Materialism) ประวัติศาสตร์การต่อสู้ทางชนชั้น การคลี่คลายทางสังคม รวมทั้งสภาพหรือเงื่อนไขทางประวัติศาสตร์ (Historical Circumstance) เป้าหมายเพื่อต้องการมุ่งไปสู่การเปลี่ยนแปลงในสังคม

แสวงหาแนวทางในการเปลี่ยนแปลงให้สังคมดีขึ้น กำจัดความไม่เท่าเทียมทางสังคม ปลดปล่อยมนุษย์ให้หลุดพ้นเป็นอิสระจากการครอบงำ จากการดิ้นรนต่อสู้ในสังคมทุนนิยมที่ดำรงอยู่ เหมือนการออกไปสู่สังคมมีความเป็นเหตุเป็นผล (Rational State of Society) สร้างการตระหนักรู้ในการดำรงอยู่ (Existence) ของมนุษย์ภายในสังคม สามารถกำหนดตัวเอง (Self-Determination) และแนวทางชีวิตตัวเองได้ ดังนั้นสำหรับทฤษฎีวิพากษ์ มนุษย์จะเป็นผู้กระทำ ผู้วิพากษ์ ที่ต้องต่อสู้กับพลังที่ทำให้สิ่งที่ไม่เป็นธรรมชาติดูเหมือนเป็นธรรมชาติ การครอบงำในรูปแบบของชีวิตสังคม (Social Life) ระเบียบด้านกฎหมาย การเมือง วัฒนธรรม ที่กลายเป็นเหมือนเสื้อคลุมนักโทษที่จองจำชนชั้นกลางเอาไว้ (Horkheimer, 1972, p.214, 230)

งานของฮอร์กไฮเมอร์ทำให้เห็นการครอบงำของระบบทุนนิยมที่ทำงานได้อย่างแยบยลผ่านอำนาจอย่าง “การทำให้เป็นธรรมชาติ” ที่สามารถแตกแขนงมุมมองไปยังมิติทางสังคมผ่านทฤษฎีวิพากษ์ ผู้เขียนจึงขอยกตัวอย่างการพัฒนาเศรษฐกิจของไทยภายใต้ระบบทุนนิยม โดยประมาณ พ.ศ.2490 ไทยเริ่มพัฒนาประเทศให้ทัดเทียมกับตะวันตกและเน้นความเป็นอุตสาหกรรมมากขึ้น ผลคือทำให้เกิดการพัฒนาความเจริญแบบไม่สมดุลระหว่างเมืองและชนบท เกิดความเป็นเมืองที่เติบโตอย่างรวดเร็ว เกิดชนชั้นกลาง เกิดปรากฏการณ์ไหลบ่าเข้ามาของแรงงานชนบทอพยพมาทำงานในเขตเมืองเกิดเป็นชนชั้นใหม่อย่างชนชั้นกลางระดับล่าง โดยระบบเศรษฐกิจแบบกระแสหลักนี้ถูกรับรองความชอบธรรมด้วยแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ การสนับสนุนจากนักเศรษฐศาสตร์ การพิสูจน์ด้วยข้อมูลเชิงประจักษ์ ด้วยตัวเลขอย่าง ผลิตภัณฑ์มวลรวมของประเทศ (Gross Domestic Product: GDP) ผลิตภัณฑ์ประชาชาติมวลรวม (Gross National

Product: GNP) ทั้งนี้การครอบงำของมรดกดำเนินการโดยกำกับกับการรับรู้ของแรงงานให้อยู่ในเงื่อนไขของการผลิตแบบใหม่ในโลกของระบบทุนนิยม ด้วย “การทำให้เป็นธรรมชาติ” ทำให้การกระทำไปโดยไร้จิตสำนึก ทำให้เกิดความพอใจกับระบบเศรษฐกิจในปัจจุบันที่ดูเหมือนว่าจะมีความเป็นเหตุเป็นผล อย่างค่านิยมการทำงานในเมือง ค่านิยมการศึกษาในโรงเรียน สายวิชาชีพมากกว่าสายสามัญ เกิดการผลิตซ้ำความสัมพันธ์แบบกดขี่เอารัดเอาเปรียบ ในสายการผลิตชนชั้นกลางระดับล่างอาจอยู่ได้แค่ระดับล่างของชนชั้นกลาง พร้อมกันนี้อำนาจนำอย่าง “การเป็นธรรมชาติ” มันแทรกซึมเข้าไปในมิติอื่นมันกล่อมชนชั้นล่างด้วยเส้นแบ่งทางชนชั้นที่ “โปร่งใส” คือมีอยู่แต่ถูกทำให้มองไม่เห็นด้วยช่องว่างระหว่างเมืองและชนบทที่แคบลง คุณภาพชีวิตที่ดีขึ้น วิถีชีวิตความเป็นอยู่ใกล้เคียงกันมากขึ้น สามารถบริโภคสินค้าแบบเดียวกันได้มากขึ้น อย่างไรก็ตามทฤษฎีวิพากษ์ไม่ได้แสดงให้เห็นถึงวิธีการละลายสลาย “การทำให้เป็นธรรมชาติ” อย่างการปลุกจิตสำนึกทางชนชั้นที่เป็นรูปธรรมเท่าใดนัก ดังนั้นจึงไม่สามารถรับรองผลว่าจะบรรลุเป้าหมายของการหลุดจากการครอบงำนี้หรือไม่

การครอบงำทางอุดมการณ์: การผลิตซ้ำของความสัมพันธ์การผลิต

อัลธูซเซอร์ (Althusser, 1976) แสดงให้เห็นถึงการครอบงำในอีกรูปแบบหนึ่งอย่างอุดมการณ์ที่ส่งผ่านกลไกอุดมการณ์ของรัฐ (Ideological State Apparatus) และให้ความสำคัญกับการวิเคราะห์โครงสร้างส่วนบนอย่างอุดมการณ์ การเมือง กฎหมาย ที่เป็นเครื่องมือในการผลิตซ้ำทางสังคมผ่านกลไกของรัฐ (State Apparatus) โดยมี 2 ลักษณะคือ กลไกทางด้านกดขี่/ปราบปราม (Repressive State Apparatus) เช่น ตำรวจ ทหาร และ

กลไกด้านอุดมการณ์ของรัฐ เช่น การศึกษา ครอบครัวยุคใหม่ การสื่อสาร วัฒนธรรม เป็นต้น กลไกของรัฐเหล่านี้จะทำให้เกิดการผลิตซ้ำความสัมพันธ์การผลิตซึ่งก็คือ ความสัมพันธ์ของการเอาใจเอาเปรียบ กดขี่ ในระบบทุนนิยม โดยอัลธูซเซอร์ให้ความสำคัญแก่กลไกอุดมการณ์ของรัฐ “ไม่มีชนชั้นใดที่สามารถยึดกุมอำนาจของรัฐเป็นเวลานานได้โดยปราศจากการบริหารอำนาจนาของตนเองเหนือและในกลไกอุดมการณ์ของรัฐ” โดยเฉพาะอย่างยิ่งโรงเรียนเพราะ “ถึงแม้ค่านิยมต่าง ๆ ทางสังคมจะถูกสั่งสอนผ่านครอบครัวยุคใหม่ กองทัพ หนังสือ ภาพยนตร์ หรือแม้แต่ในสนามฟุตบอล แต่ไม่มีกลไกอุดมการณ์ของรัฐใดที่จะบังคับให้เด็กที่อยู่ในระบบทุนนิยมสามารถนั่งฟังได้ถึง 8 ชั่วโมงต่อวัน จาก 5-6 วันต่อสัปดาห์” (Althusser, 1976)

โรงเรียนจึงถือได้ว่าเป็นกลไกทางอุดมการณ์ของรัฐที่สำคัญในการส่งผ่าน “อุดมการณ์” ที่ถูกกำหนดมาจากชนชั้นปกครอง เป็นกลไกสำคัญที่เป็นผลลัพธ์มาจากกฎของระบบทุนนิยมแต่ได้ถูกปกปิดเอาไว้ด้วยอุดมการณ์ปกครองของโรงเรียนแบบสากลที่มีสิ่งแวดล้อมของความเป็นกลางปราศจากอุดมการณ์ใด ๆ จึงทำให้การทำงานของกลไกนี้แนบเนียน โรงเรียนจะจัดอุดมการณ์ให้เหมาะสมกับบทบาทของปัจเจกที่อยู่ในแต่ละชนชั้นในสังคม โดยให้เรียนรู้เรื่องของเทคนิคและความรู้ เรียนรู้เรื่องของกฎระเบียบและความประพฤติที่ดี (Rules of Good Behavior) ทักษะคิดที่แต่ละชนชั้นควรปฏิบัติในระบบการแบ่งงานกันทำ เช่น กฎเรื่องศีลธรรม ความเป็นพลเมือง ความรู้สึกผิดชอบชั่วดีในการประกอบอาชีพ หลังจากนั้นจะอัดฉีดเด็กเหล่านี้ออกไปในการผลิต กลไกจะเน้นดำเนินการอยู่ภายใต้กฎของการแบ่งงานกันทำทางสังคมและเทคนิค (The Socio-Technical Division of Labor) และกฎของระเบียบ (Rules of Order) ที่ถูกกำหนดมาจากชนชั้นนำ (Class

Domination) กล่าวคือโรงเรียนทำให้เกิดการผลิตซ้ำทางทักษะของความสัมพันธ์การผลิตและการผลิตซ้ำของการยอมจำนนต่อกฎระเบียบที่ถูกสร้างให้ขึ้นตรงต่ออุดมการณ์แบบชนชั้นปกครอง (Ruling Ideology) ซึ่งเป็นการสร้างความมั่นใจให้ว่าทุกหน่วยทุกชนชั้นได้ตกอยู่ภายใต้อำนาจ (Subjection) ของอุดมการณ์หลักและทำให้อุดมการณ์นั้นยังคงดำรงอยู่ในในแง่นี้ก็เหมือนกับการควบคุม “ครอบงำทางอุดมการณ์” นั่นเอง

สำหรับ “อุดมการณ์” อัลธูซเซอร์ได้อธิบายในความหมายของเสธ (Positive Sense) คือ ถูกสร้างขึ้นด้วยลักษณะที่เป็นโครงสร้าง (Structure) และการทำหน้าที่ (Functioning) นอกจากนี้อุดมการณ์ยังเป็นการแสดง (Represent) ความบิดเบือนทางจินตนาการ (Imaginary Distortion) ของปัจเจกต่อความสัมพันธ์ในการผลิต (รวมถึงความสัมพันธ์อื่น ๆ ที่แตกออกมาด้วย) โดยสิ่งที่แสดงออกมานั้นไม่ใช่ความสัมพันธ์จริงที่ควบคุม (Govern) การดำรงอยู่ (Existence) ของปัจเจก แต่เป็นความสัมพันธ์ในจินตนาการที่มีต่อความสัมพันธ์จริงที่ปัจเจกเหล่านั้นอาศัยอยู่ (Live) และมีการดำรงอยู่ในเชิงวัตถุ (Material Existence) คือไม่ได้เป็นแค่อุดมการณ์ในเชิงความคิดแต่เป็นความคิด (Idea) ที่แสดงออกผ่านการกระทำ (Action) อย่างมีจิตสำนึกต่อความเชื่อของตนเอง ที่แทรกเข้าไปในการปฏิบัติ (Practice) ถูกควบคุมด้วยพิธีกรรม (Rituals) ภายในการดำรงอยู่ของกลไกอุดมการณ์ (Ideological Apparatus)

ด้านกระบวนการอุดมการณ์หนึ่งจะร้องเรียก (Interpellate) ให้ปัจเจกเกิดความระลึกถึง “อุดมการณ์” ระลึกถึงความเป็นองค์ประธานภายใต้อุดมการณ์นั้น และระลึกถึงความสัมพันธ์ระหว่างเรากับองค์ประธานอื่น ๆ ทำให้เกิดการตระหนักว่าเราเป็นอะไรและต้องทำหน้าที่ ปฏิบัติอะไร

เหมือนเป็น “โครงสร้าง” ที่ควบคุมเราอย่างเป็นธรรมชาติโดยที่เราไม่รู้ตัว ไม่ได้เกิดการตระหนักถึงการถูกควบคุม ด้วยการทำให้เรารู้สึกว่าเราเป็น องค์ประธาน (Subjectivity) เป็นศูนย์กลางการเริ่มต้นของการกระทำต่าง ๆ ทำให้เรารู้สึกว่ามีอิสระแต่ความจริงแล้วเป็นการยอมรับต่อการจำนนของเราเอง (อย่างอิสระ) ทำให้เรายอมรับโดยสมัครใจ และเกิดการกระทำสิ่งต่าง ๆ โดยตัวของเราเอง

ข้อเสนอของอัลธูซเซอร์ทำให้เห็นถึงการครอบงำในอีกรูปแบบหนึ่งที่เกิดขึ้นผ่านอำนาจนำอย่าง “อุดมการณ์” และทำการผลิตซ้ำผ่านกลไกที่เรียกว่า “กลไกอุดมการณ์ของรัฐ” ได้อย่างแนบเนียน ข้อดีคือทำให้เห็นถึงอำนาจนำในมิติสูงต่ำ (บน-ล่าง) ทำให้ผู้เขียนนึกถึงเรื่องชาติ ศาสนา พระมหากษัตริย์ทั้ง 3 สถาบันเป็นอุดมการณ์หลักที่ถูกกำหนดมาจากชนชั้นปกครองผ่านกลไกอุดมการณ์ของรัฐอย่างโรงเรียน ในห้องเรียนจะต้องมีรูปภาพที่เป็นภาพตัวแทนของสถาบันทั้ง 3 ที่ได้รับการบ่มเพาะกลมกล่อมมาตั้งแต่ยังเป็นเด็กว่าจะต้องยึดมั่นในสถาบันเหล่านี้ เป็นเหมือนสิ่งที่ร้องเรียก ความคาดหวังให้เราต้องแสดงออกถึงการเคารพและยอมรับอย่างยินยอม ซึ่งเราก็กระทำออกมาเองโดยไม่ทันคิดหรือรู้ตัว เช่น การยืนตรงเมื่อได้ยินเพลงชาติ การไปวัดทำบุญถือว่าเป็นสิ่งที่ดี ทว่ามันทำให้ผู้เขียนลองมองอำนาจนำในกรณีกลับหัวกลับหาง (ล่าง-บน) ที่ประชาชนไม่ยินยอมรับอุดมการณ์หลักของรัฐนี้จะเป็นเช่นไร มันมีพื้นที่สำหรับกลุ่มคนส่วนน้อยเช่นคนไทยมุสลิมที่นับถือศาสนาอิสลามหรือไม่ ซึ่งมันทำให้เห็นถึงการผลิตซ้ำความสัมพันธ์ของสังคมไทยที่มีการครอบงำ กีดกัน กดทับ การเปลี่ยนจากความสัมพันธ์แบบผู้ยอมรับอุดมการณ์หลักอย่างยินยอม/ไม่ยินยอมเป็นความเป็นเรา/ความเป็นอื่น

การครอบงำทางวาทกรรม: อำนาจนำในการสร้างความหมายและความ เป็นปรปักษ์

บทความ “Traditional and Critical Theory” ของลาเคลาและมูฟ (Laclau & Mouffe, 1985) ได้ถกเถียงเรื่องในสังคมที่มีความแตกต่าง มีสถานะของความเป็นปรปักษ์ขัดแย้ง (Antagonism) โดยแสดงให้เห็นว่า ภาวะความเป็นปรปักษ์นี้ไม่ได้หายไปแต่ถูกสิ่งที่เรียกว่าอำนาจนำ (Hegemony) ปกปิดเอาไว้อยู่ “ในสังคมอุตสาหกรรมก้าวหน้าความซับซ้อน และการแตกเป็นเสี่ยง (Fragmentation) ที่มีเพิ่มมากขึ้นเรื่อย ๆ กว่าแต่ก่อน ได้ถูกสร้างขึ้นจากความอสมมาตรขั้นมูลฐานของสังคม (Fundamental Asymmetric) เป็นความอสมมาตรที่ดำรงอยู่ระหว่างการเพิ่มขึ้นของความแตกต่างและความยากลำบากในการพยายามสร้างความหมายให้คงที่ เพื่อจะหยุดความแตกต่างเหล่านั้นเอาไว้ให้เป็นเหมือนช่วงขณะหรือจังหวะ (Moments) ของโครงสร้างการปะทะประสาน (Articulation) ที่คงตัว” (Laclau & Mouffe, 1985, p.96) จากข้อความนี้ต้องการแสดงให้เห็นว่า ในสังคมมันมีความแตกต่างหลากหลายของรูปแบบ ระเบียบ กลุ่มคนต่าง ๆ ในสังคม มีลักษณะเป็นตัวกำหนดทับซ้อน² (Overdetermination) มีลักษณะของความขัดแย้ง ความเป็นนิเสธของสารัตถะของการดำรงอยู่ (Negative Essence of Existence) ฉะนั้นจึงไม่สามารถมองสังคมแบบด้านเดียวแบบที่ไม่มีความขัดแย้ง คงที่ ตายตัว (Positivity) เหมือนอยู่ในระบบปิดได้ และ

² เป็นมโนทัศน์ที่ลาเคลาและมูฟได้หยิบยืมมาจากอัลธูแซร์ หมายถึง การกำหนดที่มีลักษณะซับซ้อนหลายชั้น มีความสัมพันธ์เกี่ยวเนื่องกันขององค์ประกอบที่ละเอียดอ่อน ซับซ้อน และยังประกอบด้วยองค์ประกอบย่อยที่ต่างก็มีความหมายแตกต่างกัน

เป็นไปได้ยากที่สังคมจะทำการปะทะประสาน (Articulation) ให้บรรดาองค์ประกอบ (Element) ที่แตกต่างกันสามารถแยกออกจากกันได้ หรือขึ้นส่วนที่หลุดหายไปจากโครงสร้างหรือหน่วยขององค์รวม (Totality) มาทำให้เป็นเนื้อเดียวกัน เป็นองค์รวมที่คงที่ ในทางตรงกันข้ามมันจะอยู่ในความสัมพันธ์แบบการณัจจร (Contingency) คือเป็นความสัมพันธ์ที่มีการเปลี่ยนแปลงไปตามสถานการณ์ ไม่สามารถระบุได้

ยิ่งไปกว่านั้นลาเคลาและมูฟได้อธิบายว่ามันมีบางสิ่งที่เรียกว่า “อำนาจนำ” ที่จะทำให้องค์ประกอบต่าง ๆ มาปะทะประสานรวมกัน (แต่ไม่ใช่ในลักษณะที่คงที่) ให้ดูเหมือนเป็นสิ่งเดียวกันได้ ทว่าความแตกต่างความขัดแย้งยังคงอยู่เพียงแต่อยู่ภายใต้การฉาบหน้าให้เรียบของอำนาจนำ เนื่องจากลาเคลาและมูฟได้ปฏิเสธความเป็นสารัตถะนิยม (Essentialism) ที่ว่ามนุษย์ไม่ได้มีสารัตถะอย่างแท้จริง ไม่ได้เป็นสิ่งที่มียู่ตามธรรมชาติ ไม่เชื่อในหลักของจักรวาล (Cosmos) แต่เชื่อว่าสรรพสิ่งเกิดจาก “วาทกรรม” (Discourse) โดยจะมีความหมายหรือมีคุณค่าตามแต่การกำหนดของมนุษย์/องค์ประธานผู้กระทำการ (Self-Defining Conception of Subject) ดังนั้นในการก่อตัวของวาทกรรม (Discursive Formation) จึงเป็นการสร้างความหมายสัญญา (Signified) จากการปะทะประสานทำให้องค์ประกอบที่แตกต่างกันไม่เกี่ยวเนื่องกันมาทำให้เป็นเนื้อเดียวกันได้ด้วยพลังของอำนาจนำแล้วจึงแปะป้ายหรือฉลาก (Category) ลงไป กล่าวอีกนัยหนึ่งคือผู้มีอำนาจนำเท่านั้นที่จะสามารถกำหนดความหมายได้จากการครอบงำพื้นที่ทางวาทกรรม

อย่างไรก็ตามในการก่อตัวของวาทกรรม (Discursive Formation) จะมีการกัน “บางความหมาย” ออกไป ความเป็นอื่น (Other) จะป้องกัน

ขัดขวางเรา (Me) จากการเป็นเราได้ทั้งหมด การที่อยู่เหมือนมีความเป็น
 องค์กรวม มีค่าความหมายเท่ากับ (equivalence) แท้ที่จริงแล้วความแตกต่าง
 (Difference) หลากหลายยังคงอยู่ เมื่อมีความไม่ชอบธรรมในการสร้าง
 ความหมาย จึงเกิดการช่วงชิงอำนาจในการสร้างความหมาย การทำทนาย
 อำนาจนำเก่า โดยแต่ละกลุ่มจะพยายามสร้างความหมาย ความจริง ให้กับ
 กลุ่มของตนเอง ดังนั้นอำนาจนำจึงไม่มีความเป็นเอกภาพ ความเป็นศูนย์กลาง
 สังคมจะอยู่ในสถานะของความขัดแย้ง ความเป็นปรปักษ์ เป็นพื้นที่ที่เต็มไปด้วย
 รอยปรุ แตกแยก การปะทะ ไม่มีพื้นที่ของการร้อยเย็บเข้าไว้ด้วยกัน (Non-
 Sutured Space) ต่อให้มีค่าความหมายเท่ากับแล้วก็ตามแต่ก็ไม่ได้เป็น
 ภูมิคุ้มกันอันตรายจากการความเป็นปรปักษ์ เพราะแม้แต่ภายในกลุ่มเดียว
 กันเองก็มีความหลากหลายอยู่ และสามารถนำไปสู่ความสัมพันธ์แบบปรปักษ์
 เช่นกัน นั่นคือ เราไม่สามารถกำจัดภาวะของความเป็นปรปักษ์ได้ แต่ขึ้นอยู่กับว่าจะ
 ออกแบบให้ความเป็นปรปักษ์นั้นให้มีลักษณะออกมาอย่างไร

ในที่นี้อาจกล่าวได้ว่าอำนาจนำในการกำหนดความหมายของทัศนะ
 ลาเคลลาและมูฟนั้นก็เหมือนกับการครอบงำผ่านทาง “วาทกรรม” ของผู้ที่
 สามารถช่วงชิงอำนาจนำนั้นมาได้และเกิดการผลิตซ้ำความสัมพันธ์ของกลุ่ม
 ต่าง ๆ ทางสังคม ข้อดีคือทำให้เห็นถึงพลังของอำนาจนำที่สามารถลดเลี้ยวไป
 ได้ทั่วทิศทาง ทำให้ผู้เขียนนึกถึงวาทกรรมในสังคมไทยเรื่องประชาธิปไตยที่
 ความหมายถูกกำหนดโดยชนชั้นนำชนชั้นปกครองและเป็นวาทกรรมหลักใน
 การ “นำ” การเมืองไทยมานานโดยมีชนชั้นกลางสนับสนุน มันถูกแปะป้ายว่า
 ต้องเป็นไปในเชิงคุณธรรม ศีลธรรม ต้องเป็นการเมืองที่โปร่งใส สามารถ
 ตรวจสอบได้ ในขณะที่ประชาธิปไตยของชนชั้นล่างนั้นถูกมองว่ามีแค่มิติของ
 ความต้องการอยู่รอด/ดำรงชีวิต ไม่มีคุณค่าของตนเอง ถูกโน้มน้าวได้ง่าย

จากนโยบายประชานิยม เป็นการแสดงถึงวิถีชีวิตที่ต่ำกว่า เมื่อชนชั้นล่างเริ่มรู้จักสิทธิของตนเองในการเลือกตั้งและมีพลังมากขึ้นทางการเมือง ทำให้ชนชั้นนำและชนชั้นกลางมองว่ารัฐบาลที่มาจากฐานเสียงข้างมากของชนชั้นล่างจะทำให้เกิดการเมืองแบบอุปถัมภ์ การทรราชย์ของเสียงข้างมาก มั่นกักร่อนชุดความหมายประชาธิปไตยที่เคยกำหนดไว้และกำลังถูกท้าทายอำนาจหน้าที่ครอบครองอยู่ ดังนั้นจึงต้องหาทางในการจำกัดพลังของชนชั้นล่างที่เพิ่มอำนาจมากขึ้นโดยการต่อต้านและบ่อนทำลายประชาธิปไตย (ในความหมายแบบชนชั้นล่าง) เช่น การประท้วง เกิดเป็นภาวะความขัดแย้ง ความเป็นปรปักษ์ขึ้น

การโต้ตอบการครอบงำ: การปลุกจิตสำนึกทางชนชั้นโดยการย่อนรอยการผลิตซ้ำ

ในระบบทุนนิยมก้าวหน้า ความสัมพันธ์จะเป็นลักษณะเชิงการค้าเชิงตลาด และได้เข้าไปในจิตสำนึกทางสังคม ทำให้ผู้คนเหล่านั้นรับรู้ถึงความสัมพันธ์ระหว่างสินค้ากับราคาแต่ไม่ได้ตระหนักถึงคุณค่า ในแง่หนึ่งลัทธิบริโภคนิยมทำให้ความแตกต่างทางชนชั้นเลือนหายแต่ไม่ได้หมดไป มันเป็นเพียงการลดทอนความรุนแรงของการแบ่งแยกทางชนชั้น ทำให้มองไม่เห็นความแตกต่างเพราะมองว่าทั้งคนรวยและคนจนก็สามารถบริโภคสินค้าได้คล้ายกัน เสพสื่อศิลปะได้เหมือนกัน เมื่อชนชั้นล่างมองว่าความแตกต่างทางชนชั้นเลือนหายไป ดังนั้นจึงต้องมีการเปิดโปงการทำงานของสังคมทุนนิยมและปลุกจิตสำนึกทางชนชั้นขึ้นมา

สำหรับเบนจามิน (1970) ในบทความ “The Work of Art in An Age of Mechanical Reproduction” กล่าวถึงยุคผลิตซ้ำทางจักรกลที่ได้

แยกศิลปะออกจากความเป็นพิธีกรรมและความเป็นอิสระ (Autonomy) ไปตลอดกาล การผลิตซ้ำเปรียบเสมือนการดูดซับเอาความเป็นเอกลักษณ์เฉพาะของงานศิลปะหรืองานต้นฉบับออกไป และยิ่งงานมีการผลิตซ้ำมากขึ้นเท่าไรก็ยิ่งกลายเป็นว่างานศิลปะกลับถูกออกแบบมาขึ้นเพื่อการผลิตซ้ำมากขึ้นเท่านั้น นอกจากนี้หน้าที่ของศิลปะก็มีการเปลี่ยนแปลงไป มีการนำไปวางในพื้นที่ทางการเมือง เหมือนเปรียบเทียบกับช่วงแรกที่งานศิลปะเป็นเครื่องมือของพิธีกรรม ความเชื่อทางศาสนา แต่เมื่อมาอยู่ในปัจจุบันคุณค่าในการแสดงออกก็เปลี่ยนไป เกิดเป็นหน้าที่ใหม่ ส่วนหน้าที่ทางด้านศิลปะแบบเดิมก็ค่อย ๆ ลดความสำคัญลง

เบนจามินได้ยกตัวอย่างการครอบงำในระบบทุนนิยมที่เป็นผลผลิตของเทคโนโลยีในการผลิตซ้ำทางจักรกลอย่างภาพยนตร์ว่าทำให้มวลชนสามารถเสพได้ เข้าถึงได้มากขึ้น การผลิตภาพยนตร์ก็เหมือนกับเป็นกระบวนการในการผลิตหนึ่ง ๆ ผ่านเครื่องมือและอุปกรณ์ต่าง ๆ ส่วนการครอบงำระบบทุนนิยมจะคอยสนับสนุนให้เกิดเป็นการบูชาชื่นชมนักแสดงผ่านความเป็นตัวตน บุคลิกของนักแสดงที่เหมือนเป็นสินค้า ทั้งหมดนี้จะอยู่ภายใต้อุตสาหกรรมการผลิตภาพยนตร์ที่จะกำหนดชุดของความนิยม (Fashion) ให้เป็นเหมือนกฎที่เป็นยิ่งกว่าการปฏิบัติการศึกษาผลงานศิลปะในโมนีทซ์แบบดั้งเดิม

อย่างไรก็ตามสำหรับเบนจามินแม้จะแสดงให้เห็นถึงการครอบงำทางสังคม วัฒนธรรมของชนชั้นนายทุนต่อชนชั้นล่างก็ตาม แต่ก็ไม่ใช่เป็นการต่อว่าโจมตีความก้าวหน้าทางเทคโนโลยีของการผลิตซ้ำนี้ หากแต่ตรงกันข้ามเบนจามินเสนอว่าควรจะทำให้มวลชนนั้นหลุดจากการครอบงำเหล่านี้ออกไปเสีย โดยดึงพลังในแง่บวกหรือแง่ปลดปล่อยจิตสำนึกของยุค

ผลิตซ้ำทางจักรกลมาเป็นเครื่องมือแทน ดังนั้นสำหรับเบนจามินศิลปะสามารถเอามาปลูกจิตสำนึกได้ (Benjamin, 1970)

เบนจามินกล่าวว่า ไม่มีงานศิลปะไหนหลุดออกจากชนชั้นปกครองหรือชนชั้นสูงที่มีผู้เสพเพียงไม่กี่คนที่จะได้ชื่นชม เช่น ภาพวาด ที่ไม่สามารถแสดงถึงการมีประสบการณ์ร่วมกัน (Collective Experience) ระหว่างชนชั้นสูงและชนชั้นล่างหรือมวลชนได้ และเมื่อถึงยุคผลิตซ้ำทางจักรกล วัตถุวัฒนธรรมหนึ่ง ๆ ไม่อาจรักษาความเป็นเอกลักษณ์หนึ่งเดียวอันเดียวของมันไว้ได้อีกต่อไป มันถูกผลิตซ้ำได้เสมอ และพอถูกผลิตซ้ำได้ ทั้งก็อปปีพิมพ์เผยแพร่ ถ่ายหนังเผยแพร่ ฯลฯ มันก็ถูกย้ายบริบทจากตำแหน่งที่ตั้งปกติเฉพาะทางสังคม วัฒนธรรมและประวัติศาสตร์ของมัน เช่น พิพิธภัณฑสถาน โบสถ์ เอาไปแปะไว้กับที่ต่าง ๆ ได้ เปลี่ยนความหมายของมัน และเปลี่ยนหน้าที่ของมันได้ เพื่อขายทำเป็นสินค้า ใช้ไปทางการเมือง ไม่ว่าจะเพื่อกลุ่มเกลาคคน หรือเพื่อทำให้คนตระหนักตื่น การที่เราดึงงานศิลปะเหล่านั้นออกมาเท่ากับเป็นการทำลายรัศมีหรือราศี (Aura) ของงานศิลปะนั้น ผ่านกระบวนการที่เรียกว่าการผลิตซ้ำเมื่อเทคโนโลยีมันเจริญมากขึ้น เช่น การมีเครื่องถ่ายภาพเอกสาร เป็นเหตุให้งานศิลปะทั้งหลายเริ่มหมดคุณค่าลงไป แสดงให้เห็นว่า การผลิตซ้ำของระบบการถ่ายภาพเอกสารได้ทำให้ “ต้นฉบับ” กับ “สำเนา” เหมือนกันแทบจะไม่มีผิดเพี้ยน เป็นการทำให้หลุดออกมาในพื้นที่สาธารณะ ทำให้รัศมีหรือราศีหลุดออกมาง่ายมาก คุณค่าของต้นฉบับหรือคุณค่าของศิลปะถูกทำลายด้วยอำนาจทางวัตถุ อำนาจของการผลิตซ้ำ

ในเงื่อนไขดังกล่าวนี้รัศมีจึงถูกทำให้สลายเปื่อยยุ่ยไปเองโดยธรรมชาติของเทคโนโลยีที่เปิดโอกาสให้ผลิตซ้ำได้นี้ ในขณะที่นักอนุรักษ์นิยมกล่าวโจมตีเทคโนโลยีผลิตซ้ำว่าทำให้รัศมีเสื่อมโทรมลง ทว่าสำหรับเบนจามิน

แล้ว เขากลับมองตรงกันข้าม คือ มองว่าเป็นโอกาสในการดึงเอาวัตถุวัฒนธรรมจากอดีตให้หลุดจากการยึดกุมความหมายของชนชั้นปกครองเดิม สลัดรัศมีหรือราศีเก่าทิ้งไป ความก้าวหน้าทางเทคโนโลยี การถ่ายภาพ การตัดต่อ (Montage) ทำให้มนุษย์สามารถแสดงความจริงแบบที่ไม่เคยทำมาก่อนและสามารถใช้วิธีการนั้นทำให้เราเห็นแง่มุมเชื่อมต่อเรียบต่อบางอย่างของโลกสังคมการเมืองอย่างที่เราไม่เคยเห็นมาก่อนได้ เห็นถึงสิ่งที่ไม่เคยตระหนัก เห็นแตกต่างจากเดิมออกไป เราจะเลือกที่จะผลิตซ้ำในมุมมองไหนก็ได้ขึ้นอยู่กับว่าจะเลือกสื่อออกมาในแง่มุมไหน สำหรับเบนจามินคือ เพื่อใช้ปลุกคนให้ตื่นมาเห็นโศกนาฏกรรมที่คนชั้นล่างประสบจากการกดขี่ขูดรีดเรื่อยมาในประวัติศาสตร์ เป้าหมายคือ ทำให้คนปัจจุบันตระหนักเรื่องนี้แล้วหลุดจากการครอบงำดังกล่าว เป็นการย้อนรอยการผลิตซ้ำโดยใช้กลไกเครื่องมือเดียวกันในการเปิดโปงระบบทุนนิยม การกดขี่ เอารัดเอาเปรียบ ตกเป็นเบี้ยล่าง

หากบทความข้างต้นเป็นการแสดงถึงเครื่องมือในการปลุกระดมมวลชนแล้ว บทความชิ้นนี้ของเบนจามินก็เป็นการแสดงให้เห็นถึงวิธีการ “The author as producer” (Benjamin, 1977) เป็นการแนะนำทางให้ผู้แต่ง (author) ปลุกความมีจิตสำนึกทางสังคมของชนชั้นกรรมาชีพ การที่จะปลุกจิตสำนึกได้จะต้องมีความทรงจำร่วมกัน ไม่ว่าจะเป็นความทุกข์ยากหรือการถูกกดขี่ที่มีผู้แต่งเป็นเหมือนพลังในการปลุกจิตสำนึกมวลชนขึ้นมา (Grips the Mass) โดยเบนจามินกล่าวว่าในการผลิตงานเขียนออกมานั้นสิ่งสำคัญคือส่วนที่เกี่ยวข้องกับเทคนิคของงานเขียน (Literary Technique) ที่ต้องเข้าถึงมวลชน ต้องข้ามเส้นแบ่งที่แข็งที่อระหว่างผู้แต่งและผู้อ่าน ต้องสร้างดุลยภาพระหว่างความยึดมั่น/มุ่งมั่น (Commitment) หรือการเดิน

ตามแนวโน้ม (Pursuing a Tendency) และคุณภาพ (Quality) กล่าวคือ ผู้แต่งจะต้องเลือกอยู่ข้างชนชั้นกรรมาชีพแทนที่จะทำหน้าที่การมองจากมุมของชนชั้นของตนเอง จากฐานะความเป็นปัญญาชน (Intellectuals) เนื่องจากผู้แต่งส่วนใหญ่จะอยู่ในชนชั้นกลางที่ซึ่งได้รับมรดกทางด้าน การศึกษามาจากชนชั้นนายทุนทำให้มีอภิสิทธิ์ทางการศึกษา (Educational Privilege) ดังนั้นผู้แต่งควรทำหน้าที่โดยการดึงผลกระทบ ความรู้สึกของการถูกกดขี่ ความทุกข์ยากร่วมกัน มาทำให้เป็นความบันเทิงสู่สาธารณะ (Public Entertainment) ผ่านเทคนิคการสื่อออกมาให้มวลชนได้เห็นและรับรู้ เรียกว่าเป็นพันธมิตรข้ามชนชั้นระหว่างชนชั้นกรรมาชีพกับชนชั้นกลาง ในการต่อสู้กับชนชั้นนายทุนซึ่งเป็นสิ่งสำคัญอีกประการหนึ่งในงานชิ้นนี้ นอกจากนี้ยังมีเทคนิคในการเขียนอีกอย่างโดยเบนจามิน ได้อย่างวิธีการ กระตุ้นให้เกิดการคิดในละครมหากาพย์ (Epic Theater) ที่ประกอบด้วย 2 ส่วนที่สำคัญคือ การขัดจังหวะ (Interrupt) และการตัดต่อ (Montage) ดังนั้นเมื่อเอามาใช้กับงานเขียนจึงเป็นลักษณะของการเขียนที่ตัดต่อไปมาทำให้ผู้อ่านเกิดคำถาม เกิดการคิดต่อสิ่งที่เขียนลงไป ส่วนในการผลิตงานเขียนการ เน้นแนวทางให้ผู้แต่งคนอื่นก็เป็นหน้าที่อีกอย่างหนึ่งของผู้แต่ง และในฐานะที่ผู้แต่งเป็นผู้ผลิต (Producer) ดังนั้นจึงต้องเลือกเทคนิคในการผลิตว่าจะเขียนลงในแหล่งไหนถึงจะมีคุณภาพในการดึงให้มวลชนหรือผู้อ่านเข้าร่วมให้ได้ ผู้แต่งจึงมีหน้าที่ในการเปลี่ยนแปลงระบบโดยการปลุกจิตสำนึกทางชนชั้นให้เกิดเป็นการปฏิวัติของชนชั้นกรรมาชีพ

อนึ่งสำหรับเบนจามินหนังสือพิมพ์รายวันคือเทคโนโลยีที่ทันสมัยที่สุดในเวลานั้น และแตกต่างจากสื่ออื่น ๆ เพราะมันสามารถสลายเส้นแบ่งระหว่างผู้แต่งกับคนอ่านและสามารถเข้าถึงผู้อ่านได้ในยุคนั้น นอกจากนี้มัน

ยังมีความสดที่คนอ่านชื่นชอบเป็นสิ่งหล่อเลี้ยงหนังสือพิมพ์รายวัน รวมทั้งเป็นสื่อที่เข้าถึงมวลชนกลุ่มใหญ่โดยรายงานถึงชีวิตประจำวันของคนธรรมดาสามัญ นอกจากนี้ยังมี “ภาพถ่ายในหนังสือพิมพ์” หรือ “ภาพข่าว” ที่เบนจามินให้ความสนใจ เป็นเหมือนสินค้าที่ทำให้มวลชนสามารถเสพได้กระจายได้เช่นเดียวกับหนังสือพิมพ์รายวัน เป็นการส่งผ่านข้อความหรือประเด็นที่ต้องการจะสื่อแก่มวลชน ทำให้เกิดเป็นคำถามที่ว่าเราเห็นอะไรผ่านภาพถ่ายเหล่านั้น

ดังนั้นหากอำนาจนำต่อการครอบงำของฮอร์กไฮเมอร์คือ “การทำให้เป็นธรรมชาติ” อัลธูแซร์คือ “อุดมการณ์” ลาเคลาและมูฟ คือ “วาทกรรม” แล้ว สำหรับเบนจามินมันคือ “เทคโนโลยี” การผลิตซ้ำของมันทำงานผ่านสื่อสาธารณะโดยอาศัยความก้าวหน้าของเทคโนโลยีการผลิตซ้ำทางจักรกลและใช้มันย้อนรอยการผลิตซ้ำเพื่อปลุกจิตสำนึกมวลชนให้ตระหนักถึงการกดขี่ ตกเป็นเบี้ยล่าง เอารัดเอาเปรียบของชนชั้นแรงงาน ดังนั้นการติดตามความก้าวหน้าทางเทคโนโลยีจึงเป็นหน้าที่ที่สำคัญของผู้แต่งอีกหน้าที่หนึ่งด้วย ผู้เขียนจึงเห็นว่า “อินเทอร์เน็ต” คือเทคโนโลยีที่สามารถเข้าถึงมวลชนอย่างรวดเร็วและกว้างขวาง ที่สำคัญมันไม่ได้ไร้เดียงสาแต่มันมีพลังของอำนาจนำในการใช้ปลุกจิตสำนึกทางชนชั้นของมวลชนได้อย่างน่าทึ่ง...

บทสรุป

โดยสรุปจากบทวน ศึกษา และอธิบายประเด็นถกเถียงสำคัญของสำนักมาร์กซิสต์และทฤษฎีวิพากษ์ ภายใต้ขอบเขตการครอบงำ การผลิตซ้ำ และการปลุกจิตสำนึกทางชนชั้นในมิติทางอำนาจนำ จากบทความทั้ง 5 ข้างต้นทำให้เห็นถึงการครอบงำ การผลิตซ้ำของอำนาจนำที่อยู่ในรูปแบบทาง

สังคมต่าง ๆ ทั้งระบบทุนนิยม อุดมการณ์ วาทกรรม ที่มันทำงานอยู่อย่าง
แนบเนียน ทำให้เป็นธรรมชาติ ผ่านกลไกและถูกกำหนดโดยผู้มีอำนาจนำ
มนุษย์จึงเข้าใจว่าตนเองเป็นองค์ประธานและไม่ได้ถูกครอบงำด้วยอำนาจนำ
ใด ๆ นอกจากนี้ยังแสดงให้เห็นว่าในทางกลับกันเมื่อเกิดการพลิกกลับ
เปลี่ยนแปลง สหกิจร่อยปริจารอยปรุ การปะทะ แดกแยกที่อยู่ภายใต้การ
ฉาบหน้าให้เรียบของสังคม ทำให้เกิดการตระหนักรู้และจุดประเด็นตั้งคำถาม
ขึ้นต่อสิ่งที่ครอบงำซึ่งมีเทคโนโลยีสามารถถูกทำให้เข้าถึงมวลชนโดยมี
ประวัติศาสตร์ความทรงจำร่วมกัน พร้อมทั้งปลุกจิตสำนึกทางชนชั้นย่อนรอย
การครอบงำและการผลิตซ้ำที่ผ่านมา

เอกสารอ้างอิง

- Laclau, E. & Mouffe, C. (1985). *Hegemony and Socialist Strategy*.
n.p.
- Althusser, L. (1976). Ideology and ideological state apparatus. In
Essays on Ideology, 1-60. n.p.
- Horkheimer, M. (1972). Traditional and Critical Theory. In *Critical
Theory: Selected Essays*, 188-252. n.p.
- Benjamin, W. (1970). The work of art in an age of mechanical
Reproduction. In *Illuminations*, 219-253. n.p.
- Benjamin, W. (1977). The author as producer. In *Understanding
Brecht*, 85-103. n.p.